

فصل دوم «با بهار که می‌رسد از راه»

اهداف یادگیری و انتظارات پس از مطالعه:

۱- آشنایی با فصل شکفتن و دوره‌ی بلوغ نوجوانان

۲- توجه بیشتر به برخی ویژگی‌های رفتاری نوجوانان در دوره‌ی بلوغ

۳- آشنایی با زیبایی‌های طبیعت، دوستی‌های مثبت، هنر ها و...

۴- ایجاد علاقه نسبت به زیبایی‌ها اعم از طبیعی، عاطفی و هنری

۵- علاقه نسبت به ارتباط با خدا و دوستی با خدا

۶- مهارت مواجه شدن با مسائل دوره‌ی شکفتن و بلوغ

درس چهارم

روشن و کرم و زندگی پرداز آسمان، مثل یک تبسم شد
هرچه سرما و هرچه دل سردی پر زد آهسته از نظر کم شد

مفهوم بیت اول: آسمان همانند لبخندی دلنشین و با محبت، روشن شد و امید به زندگی را در دل ها زنده کرد.

آرایه های ادبی بیت اول: آسمان مثل یک تبسم شد = تشبیه

مفهوم بیت دوم: سرما و افسردگی و ناامیدی، آهسته از نظر ها پنهان شد.

آرایه های ادبی بیت دوم: دل سردی = کنایه از ناامیدی و افسردگی / متضاد دلگرمی

با بهاری که می رسد از راه سبز شو، تازه شو، بهاری شو
مثل یک شاخه گل، جوانه بزن مثل یک چشمه سار، جاری شو

مفهوم بیت سوم: نسیم زندگی بخش، دوباره جوانه ها و سبزه ها را شکوفا کرد.

آرایه های ادبی بیت سوم: وا شدن چشم جوانه = تشخیص

مفهوم بیت چهارم: شکوفه ی درخت همانند لبخندی باز شد و دوباره بهار، جهان را زیبا کرد.

آرایه های ادبی بیت چهارم: خندیدن شکوفه = جان بخشی / شکوفه و درخت و بهار = مراعات نظیر

زندگی بر تو می زند لبخند هست وقت شکفتن امروز
بهتر از هر چه هست در دنیا با خدا راز گفتن امروز

مفهوم بیت پنجم: به همراه فصل بهار، شاداب و سرزنده شو و خودت را تغییر بده.

این بیت آرایه ادبی ندارد.

مفهوم بیت ششم: همانند شاخه گل، جوانه بزن و مانند چشمه، زندگی را از سر بگیر و درتلاش و حرکت باش.

آرایه های ادبی بیت ششم: مثل یک شاخه گل و مثل یک چشمه سار = تشبیه

با نبی که زندگی در اوست باز چشم جوانزای و اشد
بر درختی، مگوفای خنید در کتابی، بهار، معنا شد

مفهوم بیت هفتم: زندگی به تو می گوید که الآن وقت تلاش، شادابی و نشاط است.

آرایه های ادبی بیت هفتم: لبخند زدن زندگی = تشخیص

مفهوم بیت هشتم: در دنیا بهترین چیز، مناجات و عبادت کردن خداوند است.

این بیت آرایه ادبی ندارد.

زیبای شکفتن

دوره نوجوانی، دوران شور و شوق و شکوفایی است. دوره ای که بزرگ ترها معمولاً با حسرت و آه از آن یاد می کنند.

نوجوانی، دوره انتقال از کودکی به بزرگسالی است. تقریباً از یازده سالگی آغاز می شود و تا هجده سالگی ادامه می یابد که دوره ای پرفراز و فرود، بین وابستگی و استقلال است. نوجوانی دوره ای شبیه به رؤیا و زیبا است. زیبایی و قشنگی آن را با کم حوصلگی و دلخوری های پیوده، زشت و تاریک نکنیم. می توانیم از لحظه های زندگی لذت ببریم و جویبار با صفا و زلال و کواری زندگی را گل آلود نسازیم.

رابطه و رفتار ما با خود، خانواده و دوستان، بسیار مهم است، چون شخصیت ما را شکل می دهد. دوستی خوب است که گفتارش درست و رفتارش پسندیده باشد. در دلش ایمان و مهربانی موج بزند و از چهره و نگاهش امیدواری و نشاط بجوشد. دوست خوب، کیما است. استقلال طلبی، کنجکاوی، شوق یادگیری و دانایی و... نوجوان را گاهی ناآرام جلوه می دهد. این جلوه های کوناگون نوجوانی هیچ کدام پیوده نیستند. ریشه در نیازها و علایق ما دارند.

تا می‌توانیم بیاموزیم. این همه کتاب خوب و مطالب آموختنی ما را به سوی خود می‌خوانند. کتاب پر راز و رمز آفرینش و شکفتی‌های طبیعت، سرشار از درس‌ها و اندرزهاست. اگر نیروی جوانی و شادابی و چالاک‌ی این دوره را با تأمل، تفکر و بصیرت همراه کنیم به شکوفایی خواهیم رسید. تمیزی و پاکیزگی، آراستگی و پاکدلی، ما را با زیبایی‌های جهان پر شکوه الهی همراه و همسایه می‌کند. نوشتن به خط خوش و یادگیری مهارت‌های دلنشین هنری و آفریدن نوشته‌ها و تصاویر زیبا، زندگی را از شکوفه‌های محبت و امید به آینده سرشار می‌سازد.

آفریدگار همه شکوفه‌ها و زیبایی‌ها اوست که همیشه با ما است. پس در همه کارها و کردارها و همه گاه و جا او را به یاد بیاوریم.

آرایه های درس: « زیبایی شکفتن »

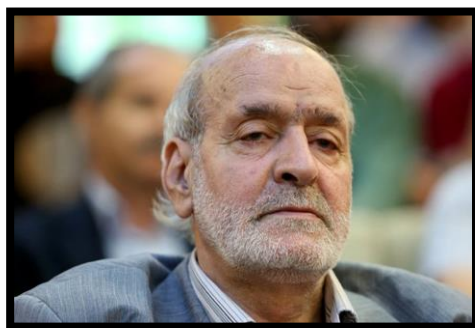
- کودکی و بزرگسالی (تضاد)
- پرفراز و فرود (تضاد)
- وابستگی و استقلال (تضاد)
- ایمان و مهربانی (مراعات النظیر)
- امیدواری و نشاط (مراعات النظیر)
- شور و شوق و شکوفایی (مراعات النظیر)
- جوانی و شادابی و چالاک‌ی (مراعات النظیر)
- تأمل و تفکر و بصیرت (مترادف و مراعات النظیر)
- تمیزی و پاکیزگی و آراستگی و پاکدلی (مراعات النظیر)

محمد جواد
محبت

زاده: ۱۳۲۲
در کرمانشاه

می شاعر و اهل
قلم

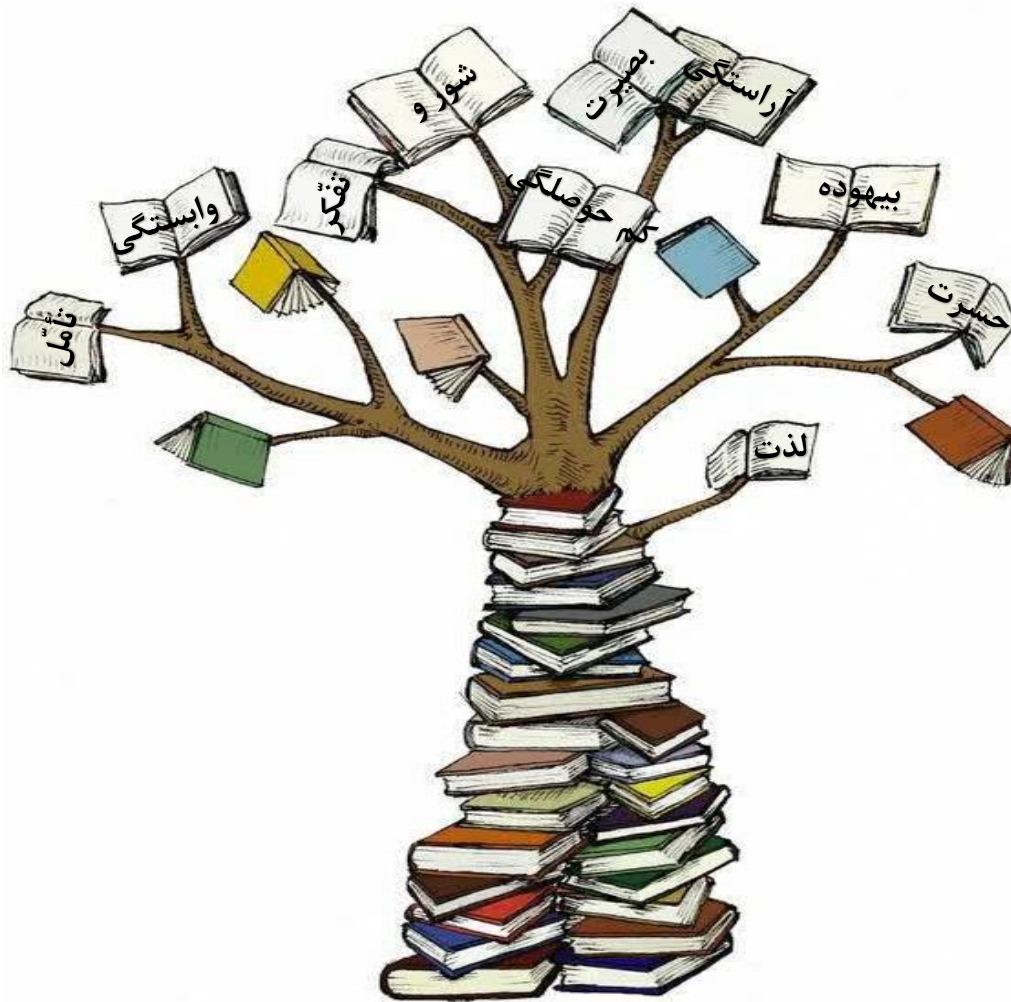
رگبار کلمات

با بال این
پرنده سفر کن

کوچه باغ
آسمان

معنی لغات

دوره	زمان و روزگار
شوق	اشتیاق و میل و رغبت فراوان به چیزی
شکوفایی	شکفته شدن، رونق
معمولا	به صورت رایج
حسرت	افسوس، دریغ، ناراحتی و اندوه زیاد
انتقال	جابه جا کردن
پرفراز و فرود	پراز خوشی و ناخوشی
فراز	بالا
فرود	پایین
وابستگی	به کسی نیازمند بودن
استقلال	مستقل بودن، تابع دستور کسی نبودن
شبیه	مانند
دل خوری	ناراحت شدن
لذت	حالت خوشی که به انسان دست می دهد
زال	صاف و گوارا
کیمیا	هر چیز کمیاب و دست نیافتنی
گوناگون	مختلف
سرشار	پر، انباشته
علاق	جمع علاقه، دلبستگی ها
اندرز	پند و نصیحت
چالاک	تند بودن
مهارت	استادی، توانایی انجام دادن کاری به نحو شایسته
تصاویر	جمع تصویر، شکل ها

مصراع دوم بیت های زیر را بنویسید.

۱- هرچه سرما و هرچه دل سردی

۲- بر درختی، شکوفه ای خندید

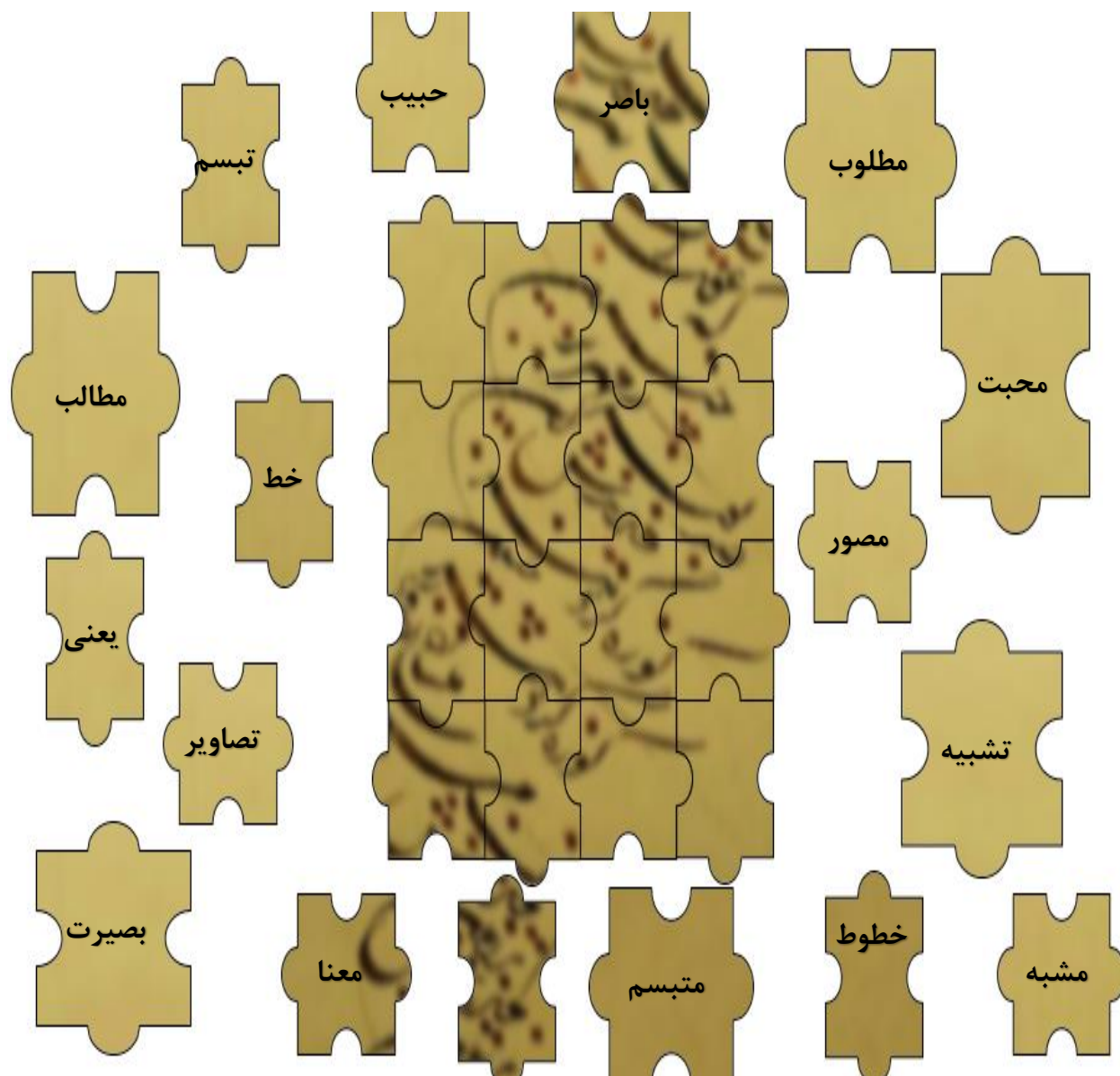
۳- مثل یک شاخه گل، جوانه بزن

.....

.....

.....

هم خانواده ها

هم خانواده‌ها و خوشه واژه‌های مرتبط با هم را پیدا کنید و بنویسید.

چهار پاره (دو بیتی پیوسته)
 نام دیگر این قالب شعری (دو بیتی پیوسته) است. قالب شعری است که از چند بند هم وزن تشکیل شده است که هر بند شامل چهار مصراع است و مصراع های زوج آن هم قافیه اند. چهار پاره بعد از مشروطه در ایران ابداع شد و رواج یافت.
 موضوع چهار پاره: (غنایی) و (اجتماعی)
 مشهور ترین چهارپاره سرایان: توللی-رشید یاسمی-ملک الشعرا بهار-دکتر مهدی حمیدی-فریدون مشیری

«چهار پاره» دوبیتی هایی است با قافیه های مختلف که در معنی به هم پیوسته اند و معمولاً مصراع های زوج هر دوبیتی هم قافیه است.

موضوع چهار پاره:

درون مایه چهار پاره بیشتر اجتماعی و احساسی است.
 این قالب پس از مشروطیت در ایران رواج یافت و تلاشی بود در جهت ایجاد یک نوع قالب جدید که بتواند موضوع و درونمایه ای تازه داشته باشد.

خود ارزیاپی

۱- منظور شاعر از (آسمان مثل یک تبسم شد) چیست؟

با آمدن بهار، آسمان گرم و زندگی بخش شد و همه سردی ها و غصه ها از بین رفت.

۲- به نظر شما، چرا بزرگ ترها از دوره ی نوجوانی و جوانی خود معمولا با حسرت وآه، یاد می کنند؟

چون فرصتی برای برگشت به آن دوران و استفاده درست از آن را ندارند.

۳- نوجوانی زیباست، چه کنیم تا زیبا تر شود؟

باید قدر آن را بدانیم و قشنگی آن را بدانیم وقشنگی آن را با کم حوصلگی و دل خوری های بیهوده، زشت و تاریک نکنیم.

تعریف نهاد

به کلمه یا گروهی از کلمات که معمولاً در ابتدای جمله می آیند و انجام دهنده کاری هستند یا صفت و حالتی به آنها نسبت داده شود.

انواع نهاد

نهاد فاعلی (انجام دهنده کار): در این حالت، انجام دادن کار به نهاد نسبت داده می شود.
مانند: کژال، صورت می خراشید.

نهاد غیرفاعلی (پذیرنده حالت یا صفت): در این حالت، صفت یا حالتی به نهاد نسبت داده می شود.
مانند: جوان، بااستعداد است.

روش تشخیص نهاد

گاهی نهاد در جمله حذف می شود (نهاد محذوف). در این صورت نیز از طریق سوال می توان به راحتی نهاد را پیدا کرد.
شبی در خدمت پدر نشسته بودم → چه کسی در خدمت پدر نشسته بود؟ → من شبی در خدمت پدر نشسته بودم.
برای پیدا کردن نهاد، ابتدا فعل را مشخص پیدا می کنیم، سپس، به اول فعل «چه کسی» یا «چه چیزی» اضافه می کنیم و نهاد پاسخ این سوالات است.

۱- درباره ی نیازهای اساسی یک نوجوان گفت و گو کنید.

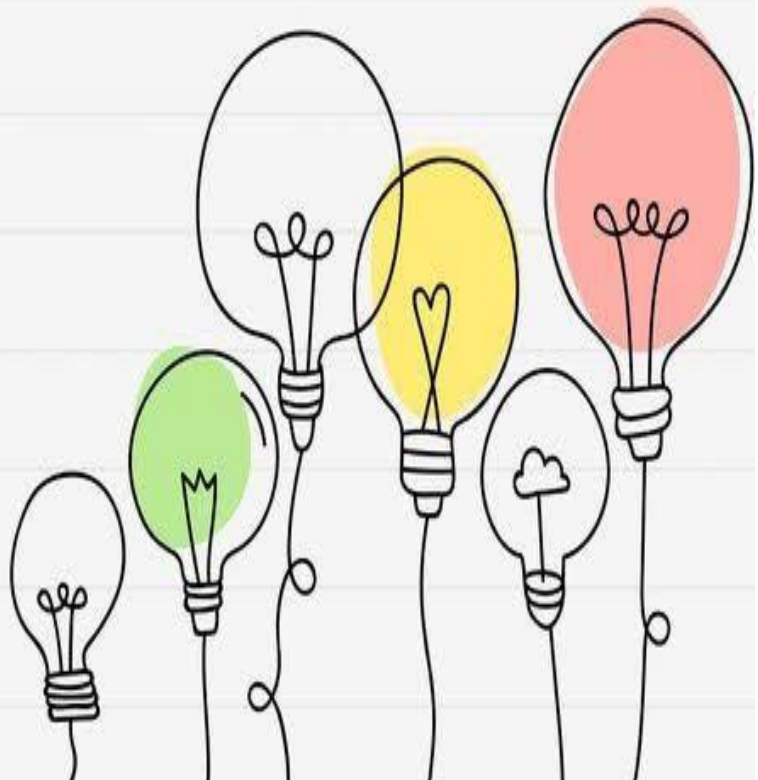
نیازهای عاطفی مانند دوست داشتن، مورد محبت قرار گرفتن، عشق ورزیدن به دیگران، مورد حمایت قرار گرفتن از سوی اعضای خانواده، شاد شدن به واسطه اعضای خانواده و شاد کردن آن ها... جزء نیازهای اساسی یک نوجوان هستند که بایستی در مسیر صحیح برآورده شوند.

۲- کتاب مناسبی درباره نوجوانی به کلاس بیاورید و بخش هایی از آن را بخوانید.

بخشی از کتاب روانشناسی نوجوانان را زیر تقدیمتان می کنیم:

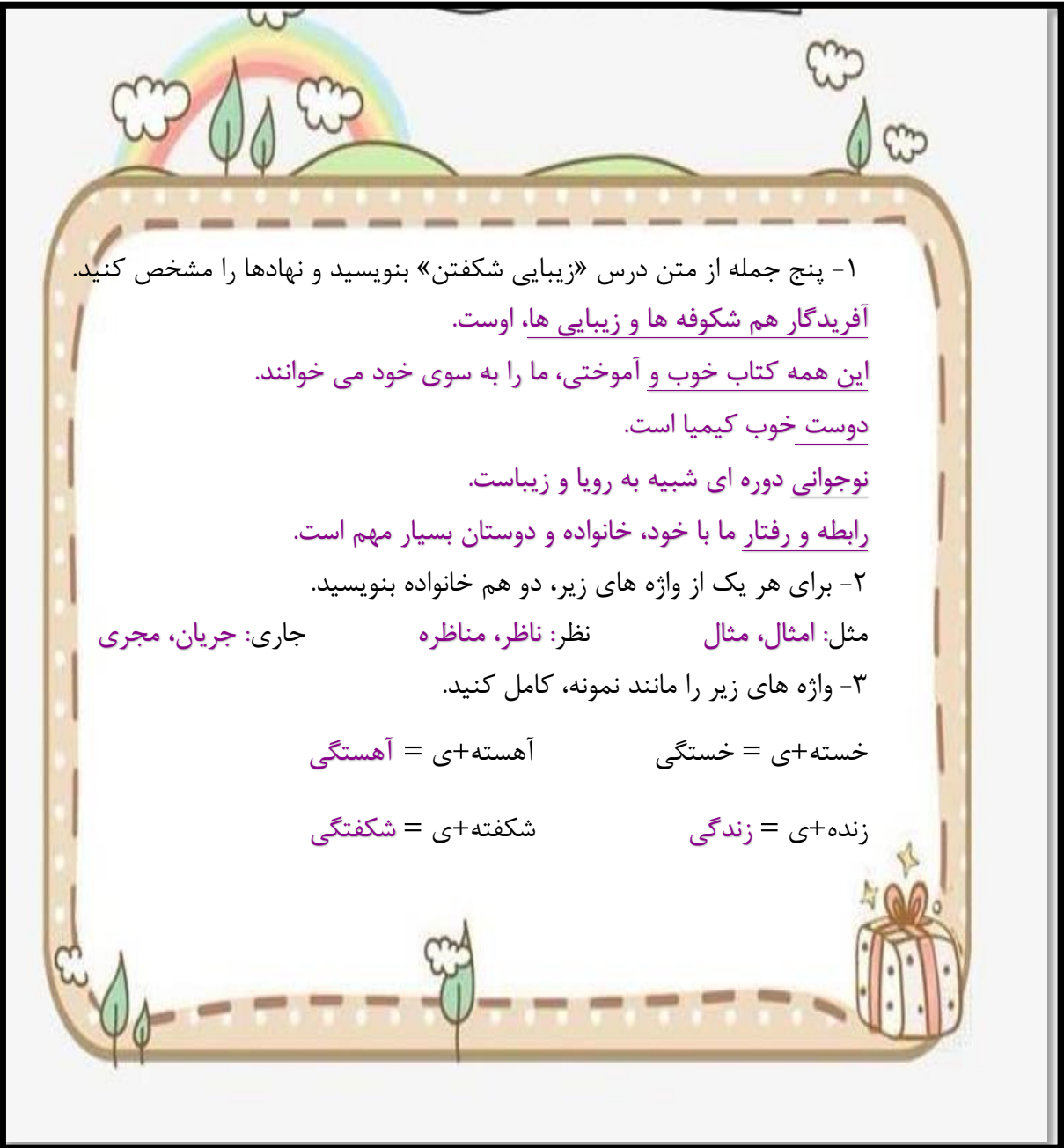
زندگی انسان را نمی توان به مراحل دقیقا مشخص و مستقل تقسیم کرد و هر مرحله را، بدون توجه به مراحل قبل و مراحل بعدش، مورد مطالعه قرار داد، به عبارت دیگر، نوجوان امروز، بچه و کودک دیروز و بزرگسال و سالمند فرداست، هم چنان که سالمند و کهنسال امروز، کودک و نوجوان دیروز است، بنابراین، هرگونه توجه و تلاش و سرمایه گذاری در آموزش و پرورش سالم کودکان جامعه، درواقع، به برخوردار ساختن جامعه فردا از نوجوانان و جوانان و سالمندان سالم و خوشبخت خواهد

انجامید؛

نوشتن

۱- پنج جمله از متن درس «زیبایی شکفتن» بنویسید و نهادها را مشخص کنید.

آفریدگار هم شکوفه ها و زیبایی ها، اوست.

این همه کتاب خوب و آموختی، ما را به سوی خود می خوانند.

دوست خوب کیمیا است.

نوجوانی دوره ای شبیه به رویا و زیباست.

رابطه و رفتار ما با خود، خانواده و دوستان بسیار مهم است.

۲- برای هر یک از واژه های زیر، دو هم خانواده بنویسید.

مثل: امثال، مثال نظر: ناظر، مناظره جاری: جریان، مجری

۳- واژه های زیر را مانند نمونه، کامل کنید.

خسته+ی = خستگی آهسته+ی = آهستگی

زنده+ی = زندگی شکفته+ی = شکفتگی

چهار گزینه‌ای

۱- در کدام گزینه آرایه تشبیه به کار نرفته است؟

- (۱) آسمان مثل یک تبسم شد (۲) مثل یک چشمه سار، جاری شو
(۳) زندگی بر تو می زند لبخند (۴) مثل یک شاخه گل جوانه بزن

۲- در کدام گزینه، نهاد جمله به درستی مشخص شده است؟

- (۱) بر درختی، شکوفه ای خندید (۲) در کتابی بهار معنا شد
(۳) باز چشم جوانه ای وا شد (۴) زندگی بر تو می زند لبخند

۳- کدام گزینه هم خانواده «بصیرت» است؟

- (۱) مبصر (۲) صبور (۳) نصرت (۴) صورت

۴- در کدام گزینه آرایه ی مراعات نظیر به کار نرفته است؟

- (۱) با بهاری که می رسد از راه سبز شو تازه شو بهاری شو
(۲) بر درختی شکوفه ای خندید در کتابی بهار معنا شد
(۳) مثل یک شاخه گل جوانه بزن مثل یک چشمه سار، جاری شو
(۴) زندگی بر تو می زند لبخند هست وقت شکفتنت امروز

۵- زمان فعل کدام گزینه با بقیه متفاوت است؟

(۱) نوشتن به خطّ خوش، زندگی را از شکوفه های محبت و امید به آینده، سرشار می سازد.

(۲) آن همه کتاب های خوب و مطالب آموختنی، ما را به سوی خود می خواندند.

(۳) بزرگترها معمولاً با حسرت و آه از دوران نوجوانی یاد می کنند.

(۴) استقلال طلبی، کنجکاوی، شوق یادگیری و دانایی، نوجوان را گاهی ناآرام جلوه می دهد.

۶- در عبارت زیر چند غلط املائی وجود دارد؟

«نوجوانی دوره ای شبیه به رویا و زیبا است. زیبایی و قشنگی آن را با کم حوصله گی و دل خوری های بیهوده، زشت و تاریک نکنیم. می توانیم از لحظه های زندگی لذّت ببریم و جویبار باصفا، ذلال و گوارای زندگی را گل آلود نسازیم.»

(۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) پنج

۷- افعال کدام گزینه برای جاهای خالی در عبارت: «اگر نیروی جوانی، شادابی چالاکی این دوره را با تأمل، تفکر و بصیرت همراه، به شکوفایی» مناسب نیست؟

(۱) کنیم، خواهیم رسید (۲) کنید، می رسید (۳) می کردیم، می رسیدیم (۴) کنند، می رسیدند

۸- شخص فعل کدام گزینه با بقیه تفاوت دارد؟

(۱) با بهاری که می رسد از راه (۲) زندگی بر تو می زند لبخند

(۳) بر درختی شکوفه ای خندید (۴) مثل یک شاخه گل جوانه بزن

۹- در کدام گزینه آرایه ی تشبیه به کار رفته است؟

(۱) جویبار با صفا و گوارای زندگی را گل آلود نسازیم.

(۲) این همه کتاب خوب و مطالب آموختنی ما را به سوی خود می خواند.

(۳) تمیزی و آراستگی، ما را با زیبایی های جهان پر شکوه الهی همراه و همسایه می کند.

(۴) دوره نوجوانی که اکنون کنار دروازه اش استاده ایم، به ما خوش آمد می گوید.

۱۰- در کدام گزینه تناسب نهاد و فعل رعایت شده است؟

- (۱) او با تو آمدید (۲) تو با من بیا (۳) ایشان و شما بروند (۴) من با تو می مانیم

۱۱- نوع کدام جمله با بقیه متفاوت است؟

- (۱) زندگی بر تو می زند لبخند (۲) هست وقت شکفتنت امروز
(۳) باز چشم جوانه ای وا شد (۴) مثل یک چشمه سار، جاری شو

۱۲- بیت: «با بهاری که می رسد از راه سبز شو تازه شو بهاری شو» چند جمله است؟

- (۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) پنج

۱۳- نهاد کدام گزینه از جمله حذف شده است؟

(۱) هنگام ورزش کردن، خون سریع تر در بدن می گردد.

(۲) ز سستی کژی زاید و کاستی

(۳) در روزگاران پیشین، کودکان را سپیده دم به ورزش وامی داشتند.

(۴) هر روز کودکان، پس از تمرین های صبحگاهی به دبستان می رفتند.

۱۴- برای جاهای خالی در عبارت زیر، فعل های کدام گزینه مناسب است؟

رابطه و رفتار ما با خود، خانواده و دوستان بسیار مهم چون شخصیت ما را شکل دوستانی
خوب که گفتارشان درست و رفتارشان پسندیده

(۱) است، می دهند، اند، باشد (۲) اند، می دهد، است، باشند

(۳) است، می دهد، اند، باشد (۴) اند، می دهند، است، باشند

۱۵- کدام گزینه ترکیب اضافی نیست؟

- (۱) شکوفه های محبت (۲) آفریدن نوشته ها (۳) زیبایی های جهان (۴) دل خوری های بیهوده

۱۶- کدام گزینه اضافه ی تشبیهی است؟

(۱) کتاب آفرینش (۲) مهارت های دلنشین (۳) شوق یادگیری (۴) شگفتی های طبیعت

۱۷- در جمله: «از شدت تشنگی، لب های او کاملاً خشکیده بود.» نهاد، کدام گزینه است؟

(۱) لب ها (۲) او (۳) تشنگی (۴) شدت

۱۸- در جمله ی «رعایت مقررات و قوانین راهنمایی و رانندگی بر همه واجب است.» نهاد، کدام گزینه است؟

(۱) رعایت (۲) همه (۳) واجب (۴) مقررات و قوانین

۱۹- اگر کلمات بیت: «بهر از هر چه هست در دنیا با خدا راز گفتنت امروز» را مرتب بنویسیم، آخرین واژه چیست؟

(۱) بهتر (۲) هست (۳) امروز (۴) هر چه

۲۰- نهاد در عبارت: «یادگیری مهارت های دلنشین هنری، زندگی را از شکوفه های محبت و امید به آینده سرشار می سازد.» کدام گزینه است؟

(۱) یادگیری (۲) زندگی (۳) شکوفه ها (۴) سرشار

درست و نادرست

ص غ

--	--

--	--

۲۱- در جمله «علی هر روز کتاب می خواند» علی نهاد است.

۲۲- نهاد همیشه در ابتدای جمله می آید.

جای خالی

۲۳- محمد جواد محبت اهل است.

۲۴- درون مایه چهار پاره بیشتر و است.

۲۵- رابطه بین دو واژه «فراز» و «فرود» از نوع است.

۲۶- معنای واژه «کیمیا» است.

کوتاه پاسخ

۲۷-انواع نهاد را نام ببرید.

۲۸-دو مورد از آثار محمد جواد محبت را نام ببرید.

۲۹-معنی کلمات «چالاکی» و «شوق» را بنویسید.

۳۰-برای پیدا کردن نهاد، چه کاری انجام می دهیم.

پاسخ سوالات چهارگزینه ای

۱- گزینه ی ۳

۲- گزینه ی ۴

۳- گزینه ی ۱

۴- گزینه ی ۴

۵- گزینه ی ۲

۶- گزینه ی ۲

۷- گزینه ی ۴

۸- گزینه ی ۴

۹- گزینه ی ۱

۱۰- گزینه ی ۲

۱۱- گزینه ی ۴

۱۲- گزینه ی ۳

۱۳- گزینه ی ۳

۱۴- گزینه ی ۳

۱۵- گزینه ی ۴

۱۶- گزینه ی ۱

۱۷- گزینه ی ۱

۱۸- گزینه ی ۳

۱۹- گزینه ی ۱

۲۰- گزینه ی ۱

پاسخ سوالات درست و نادرست

۲۱-درست

۲۲-نادرست

پاسخ سوالات جای خالی

۲۳-کرمانشاه

۲۴-اجتماعی، احساسی

۲۵-تضاد

۲۶-هر چیز کمیاب و دست نیافتنی

پاسخ سوالات کوتاه پاسخ

۲۷-فاعلی و غیرفاعلی

۲۸-رگبار کلمات، کوچه باغ آسمان

۲۹-تند بودن، اشتیاق و میل و رغبت فراوان به چیزی

۳۰- ابتدا فعل را مشخص پیدا می کنیم، سپس، به اول فعل «چه کسی» یا «چه چیزی» اضافه می کنیم و نهاد پاسخ این سوالات است.

کاری از شهین دخت مخمل یاف

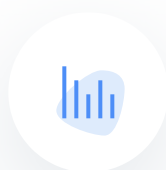
سرگروه ادبیات شهرستان بیرجند، خراسان جنوبی

اپلیکیشن درسی همیار

برنامه رایگان درسی همیار

تمام پایه ها

جواب کتاب ، تدریس و نمونه سوال

همیشه رایگان

برنامه همیار کاملا رایگان میباشد